

Це дивляться з темних небес
загиблі поети й герої –
всі ті, хто так вірив
у світле майбутнє твоє
С.Фоменко

З самого початку революційних подій, коли нікому і в голову не могло прийти, чим усе обернеться, слова «Слава Україні! Героям Слава!» видавалися простим вітанням. Звісно, для частини протестувальників гасло мало важливий сенс, але для більшості було лише словами, котрими розпочинали свою промову численні оратори зі сцени Майдану.

Ці слова звучали так часто, що потрохи навіть починали проїдатися, як інші, постійно вживані гасла, котрі кричала заведена юрба: «Банду – геть!», «Україна – понад усе!», «Слава нації! Смерть ворогам!» і т.д.

Для частини ж населення і поготів всі ці гасла й вітання, в їх серйозному варіанті, асоціювалися із націоналізмом та чимось неприємно-ворожим. Вони не розуміли, про яких таких героїв йдеться, якій нації слава? Інші ж на місці героїв бачили Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесю Українку, Степана Бандеру, Романа Шухевича та упівців, а також тих, хто першим вийшов на Майдан, а дехто – волонтерів. У кожного був свій варіант. Із розвитком подій в центрі столиці з'являлися все нові і нові претенденти на те, щоби стати тими героями, котрим, власне, слава.

Сьогодні, безперечно, ні в кого немає сумнівів, хто ці герої. Небесна Сотня. Ті, хто віддав життя за кожного з нас. З цими смертями «Слава Україні! Героям Слава!» перестало бути просто вітанням. Це і віддання шани найкращим, котрі в найважливіший момент не злякалися і пожертвували собою заради кращого життя всіх у цій країні, а також і засвідчення справжнього подвигу.

За допомогою «Слава Україні! Героям Слава!» ми ідентифікуємо своїх. Самооборонці, що почали боронити міста, коли міліція була на боці «влади», відрізняли одні одних не за стрічками чи додатковими питаннями, а саме за цим важливим вітанням. Для мешканців Сходу та Півдня, котрі підтримували

Майдан, правдиво сміливих людей, що не боялися гонінь за іншість поглядів, – це слова-маркери, за котрими можна зрозуміти, хто свої, а хто – ні. Революція добре показала нам хто є хто. Друг пізнався в біді. І часто цими друзями, братами по боротьбі ставали ті, від кого цього й не очікували. Ті ж, хто, здавалося, однозначно мав би бути поруч на барикадах, виявилися раптом чужими. Ця ідентифікація виявилася дуже важливою для подальшого життя.

Все стало на свої місця. Проте не лише «Слава Україні! Героям Слава!» набуло нового й точнішого змісту. Тепер зрозуміло, що «Слава – політичній нації», що «смерті ворогам» хочеться багатьом і досі, коли перед очима зринають кадри із вбитими та пораненими героями. Що «душу й тіло ми положим за нашу свободу» – це не просто абстрактні слова з гімну. Врешті-решт, що Майдан Незалежності – справді те місце, де здобували свою свободу. Це дивне, неймовірне місце, потужна точка енергії нашого народу, де встигли відчувати все: і радість, і безвихідь, і горе, і біль, і гордість, і повагу.

Уже всім зрозуміло, що на центральній площі столиці має постати красивий і сильний пам'ятник-меморіал для Небесної Сотні. Це повинно остаточно довершити процес перетворення Майдану в місце нашої сили та певності.

По країні уже з'являються перші вулиці та площі, названі на честь героїв Майдану. Вони виникатимуть й надалі, і щоразу участь у їх відкритті й іменуванні все більше братимуть ті, хто ще донедавна називав Небесну Сотню «радикалами», «терористами» й «екстремістами». Вони вже виступають в Раді й іменують їх «жертвами», наче самі не доклали рук до того, щоби ці люди загинули. Тому мусимо не дати заплямувати світлу пам'ять наших героїв, вберегти її від привласнення нечесними й підлими людьми, котрі неодмінно захочуть отримати політичні дивіденди від їх смертей.

А ще маємо піклуватися про тих, хто залишився без найближчих людей. Без своїх чоловіків і жінок, дітей та батьків, сестер та братів, рідних і друзів. Допомогати їм не раз в рік умовного 20 лютого, як у нас згадують про усіх потребуючих, а щоразу, при кожній нагоді. Не залишити їх з горем наодинці. Це найменше, що ми можемо зробити для них.

Ми мусимо пам'ятати не лише про родини вбитих, а й про скривджених і скалічених, чії долі зламав цей жахливий режим.

Ми повинні докласти усіх зусиль, щоби добитися справедливого суду для тих, хто винен у смертях, каліцтвах та інших злочинах проти нашого народу. Але гуртуватися маємо не довкола ненависті, а довкола любові, довкола вищої мети. Такою має стати побудова засадничо нової держави, тієї, котру бачили в своїх мріях загиблі герої і за котру вони віддали життя.

НЕБЕСНА СОТНЯ

Герої Небесної сотні – не звичайні люди, а обрані, бо відстояли найдорожче, що дав Господь людині, – життя ціною свого життя.

Читаючи про них у соцмережах, розумієш: це активні, світлі люди, які своїм способом життя вже змінювали світ на краще. Серед них були прекрасні сім'янини, добрі господарі, надійні годувальники, майстри – золоті руки, які вже збудували свої садиби, народили дітей і понад усе любили Україну.

Красиві чоловіки в розквіті сил часто лишали рідних і коханих та їхали на заробітки в Європу, але завжди поверталися, бо знали, що країни, кращої за Батьківщину, немає. За неї й вийшли на Майдан.

Вінниця та Вінницька область

1. БРЕЗДЕНЮК Валерій, 50 років,

м. Жмеринка. Куля снайпера поцілила в спину 19 лютого. Художник у техніці ебру (малюнки на воді), фіналіст шоу «Україна має талант». Він мав свій комп'ютерний клуб. Його любили діти. Коли Валерія поранили, він зателефонував з лікарні й заспокоїв рідних, що з ним усе гаразд. Але рана була не сумісна з життям. В нього залишилися дружина та двоє дітей.

2. ЛІНІЙЧУК Олег, 25 років, м. Вінниця. Олега сильно побили «беркутівці», травми спричинили крововилив. Олег навчався у Вінницькій політехніці й закінчив її із червоним дипломом.

3. **ПОЛЯНСЬКИЙ Леонід**, 38 років, м. Жмеринка. Загинув 20 лютого на Майдані. Батько двох дітей. Рідні розповідають, що він був життєрадісний чоловік і не міг стояти осторонь, коли в Україні панувало беззаконня.

4. **ШИМКО Максим**, 33 роки, м. Він-ниця. Загинув 20 лютого на Майдані. Був учасником клубу історичної реконструкції «Білий вовк». Останній запис, який він залишив на своїй сторінці у соціальній мережі, датується 18 лютого: «За Україну! Всі, хто може, їдьте в Київ!».

Волинська область

5. **БАЙДОВСЬКИЙ Сергій**, 24 роки, м. Нововолинськ. Загинув 20 лютого від вогнепального поранення в легеню. Працівник магістрального нафтопроводу «Дружба». Жив у Луцьку. Одна з останніх цитат на його сторінці в соцмережі – слова Левка Лук'яненка: «Нація, яка не готова посилати синів на смерть, не виживе...».

6. **ГРИНЕВИЧ Едуард**, 29 років, с. Деревок Любешівського району. Загинув від кулі снайпера, тіло знайшли в Михайлівському соборі. Був знавцем комп'ютерної техніки, навчався в Рівненському гуманітарному університеті. Його останні слова в соціальній мережі: «Дорослі, не будьте байдужими, якщо не ви, тоді ваші діти будуть захищати свободу...».

7. **МОЙСЕЙ Василь**, 22 роки, м. Ківерці. Загинув 20 лютого. Навчався в Університеті «Україна» в Луцьку. «Коли я витягнув Василя з поля бою, останніми його словами були: «Я всіх вас люблю!» – розповів побратим Героя.

8. **ТАРАСЮК Іван**, 21 рік, смт Олика Ківерцівського району. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. На своїй сторінці в соцмережі зробив такий останній запис: «Тільки червоно-чорний прапор боротьби приведе нас під синьо-жовтий стяг свободи!!!». Був закоханий у дівчину Тетяну, планував одружитися й мати багато дітей.

Донецька область

9. **ПАНТЕЛЄЄВ Іван**, 32 роки, м. Краматорськ. «19 лютого, коли оголосили перемир'я, хлопці збиралися додому. Були втомлені, брудні. Як побачили, що Майдан і не думає розходитись, швиденько помилися, переодягнулися та знову зайняли свої позиції», – розповіла волонтерка. Іван загинув 20 лютого на Інститутській. Снайпер випустив п'ять куль у серце. Рок-музикант, автор пісень групи «Небо мінус». Напередодні співав майданівцям свою улюблену пісню «Не везет мне в смерти, повезет в любви...».

10. **НАУМОВ Володимир**, 44 роки, селище Шевченко Добропільського району. Це той чоловік із Самооборони, якого знайшли задушеним на Трухановому острові, раніше його викрали. Друзі кажуть, він за покликом серця поїхав на своїй машині на Майдан, на барикади. Любив Шевченка. Народився того самого дня, що й поет. Знав «Кобзар» напам'ять. Залишилися дружина, двоє малолітніх синів і старенька мама.

Житомир та Житомирська область

11. **ЗАЙКО Яків**, 73 роки, м. Житомир. Загинув 18 лютого на вулиці Інститутській. У чоловіка стався інфаркт, коли він утікав від «Беркута». Народний депутат України Верховної Ради першого скликання від Народного Руху. Головний редактор газети «Голос громадянина».

12. **КЕМСЬКИЙ Сергій**, 33 роки, м. Коростень. Загинув 20 лютого на вулиці Інститутській від пострілу снайпера. Був експертом Інституту політичних та економічних ризиків, перекладав з англійської.

Івано-Франківськ та Івано-Франківська область

13. **ГРАБОВСЬКИЙ Ярослав**, 34 роки, смт Печеніжин Коломийського району.

14. **ГУРИК Роман**, 19 років, м. Івано-Франківськ. Убитий 19 лютого кулею снайпера, що влучила в скроню. Закрив собою дівчину, волонтера-медика, яка тягнула пораненого. Екстерном закінчив школу. Студент Прикарпатського університету (факультет психології). «Роман постійно казав, що треба виходити за стандартні рамки в усьому, в думках, ділах, що сірість не веде до прогресу», – розповіли друзі Героя.

15. **ДІДИЧ Сергій**, 44 роки, с. Стрільче Городенківського району. Був сотником. Загинув 18 лютого від втрати крові після того, як у нього влучила граната й розірвалася біля сонної артерії. Депутат Городенківської районної ради. На Майдані був з усією сім'єю. Його громадську організацію «Золоте Руно», яка влаштовувала сплави Дністром, знають в усій Україні та за її межами.

16. **ДМИТРІВ Ігор**, 30 років, с. Копанки Калуського району. Загинув 20 лютого. Снайпер прострелив йому легеню, тіло знайшли в підвалі КМДА. Сам збудував будинок.

17. **КАЛИНЯК Богдан**, 52 роки, м. Коломия. Під час боїв на Грушевського його полили крижаною водою з водомета. 28 січня помер у лікарні в Івано-Франківську. Працював слюсарем, потім став приватним підприємцем.

18. **ПАВЛЮК Володимир**, 40 років, м. Коломия.

19. **ТКАЧУК Ігор**, 39 років, с. Велика Кам'янка Коломийського району. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Батько трьох неповнолітніх дітей. У селі про нього розповідають як про роботящого, доброго сім'янина, котрий до діток звертався «золотко моє». Мав три корови, тяжко працював. Їздив на заробітки до Києва, Коломиї, Чехії.

20. **ХУНТСААР Артур**, 29 років, м. Івано-Франківськ. Убитий 18 лютого в Маріїнському парку під час штурму силовиками й тітушками. Куля пробила його наскрізь.

Кіровоградська область

21. **ЧМІЛЕНКО Віктор**, 53 роки, с. Борисівка Бобринецького району. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Тіло знайдено в готелі «Україна». Фермер, громадський активіст. Хлібороб захищав свою землю від нападників. Просив захисту в міліції. Але проти нього порушили кримінальну справу. Тоді він вийшов під прокуратуру з білим простирадлом, на якому написав: «Коли безправ'я стає законом, спротив стає обов'язком». Повісив гасло на старенькому тракторі. Поряд прив'язав дві кози й чотири свині.

Київ та Київська область

22. **БОНДАРЄВ Сергій**, 32 роки, м. Київ, уродженець м. Краматорська Донецької області. Помер від чотирьох кульових поранень під час першого штурму біля Будинку профспілок. Програміст GlobalLogic Україна. Залишилися вагітна дружина та донька.

23. **ВАСИЛЬЦОВ Віталій**, 37 років, с. Жорнівка Києво-Святошинського району. Застрелений снайпером 19 лютого на Інститутській. Громадський активіст, був одним із найкращих професіоналів у декоративному садівництві України. Розпочав зводити свій будинок. Батько двох дітей.

24. **ВЕРЕМІЙ В'ячеслав**, 32 роки, м. Київ. Журналіст газети «Вести». Тітушки вистрелили чоловікові в груди. Він помер вранці 19 лютого в лікарні через втрату крові від кульового поранення. Без батька залишився 4-місячний син.

25. **ДВОРЯНЕЦЬ Антоніна**, 62 роки, м. Бровари. Пенсіонерка. Щодня приносила активістам їжу. «Я приходжу сюди заради майбутнього дітей і онуків», – казала рідним. 18 лютого її тіло виявили на барикаді, розташованій на вулиці Інститутській, біля верхнього входу до станції метро «Хрещатик». Тоді метро було перекрите й люди не мали, де сховатися і їх били «беркутівці» й тітушки. Офіційна версія гибелі – серцевий напад. Жінка була ліквідатором наслідків аварії на ЧАЕС.

26. **КІЩУК Володимир**, 58 років, смт Димер. Загинув 18 лютого під час сутичок між мітингувальниками та «беркутівцями». Його тіло знайшли в Будинку офіцерів із проломленою в ділянці потилиці головою. В активіста залишилися троє дітей.

27. **КУЛЬЧИЦЬКИЙ Володимир**, 65 років, м. Київ. Загинув у ніч з 18 на 19 лютого. Куля пройшла навиліт крізь серце та застрягла в одязі, а друга влучила в живіт.

28. **МАКСИМОВ Дмитро**, 19 років, м. Київ. 19 лютого йому вибухом гранати відірвало руку, хлопець стік кров'ю, він мав ваду слуху. Його тіло декілька днів лежало в Михайлівському соборі. Дмитро – срібний і бронзовий призер із дзюдо Дефолімпійських ігор 2013 року в Софії, кавалер ордена «За заслуги» III ступеня.

29. **МЕЛЬНИЧУК Володимир**, 39 років, м. Київ. 20 лютого не мав жодної захисної амуніції й просто спостерігав за протистоянням під стінами Жовтневого палацу. Його наздогнала куля снайпера. Помер у 17-й столичній

лікарні. Володимир участі в бойових діях не брав, допомагав, чим міг, привозив теплі речі, їжу, розвозив поранених по лікарнях.

30. **МОВЧАН Андрій**, 34 роки, м. Київ. Загинув 20 лютого від вогнепального поранення в голову. Працював у театрі ім. Франка освітлювачем, член «Демократичного альянсу». Був дуже доброю і тихою людиною, щодня обходив барикади та цікавився, чим може бути корисний.

31. **ПЕХЕНЬКО Ігор**, 43 роки, м. Вишгород. Будівельник за фахом. На акції протесту ходили всією родиною. Батьки повернулись додому, а Ігор залишився на Майдані. Чергував біля свого намету поблизу Будинку профспілок. 19 лютого телефонував мамі, аби не хвилювалась. Наступного дня з ним уже не було зв'язку. Ігоря розстріляли 20 лютого, коли він вийшов з намету. У тілі знайшли три кулі.

32. **ПЛЕХАНОВ Олександр**, 22 роки, м. Київ. Загинув 18 лютого. Архітектор, випускник Київського університету будівництва та архітектури, не дожив одного дня до вручення диплома. 7 березня йому мало виповнитись 23 роки. У нього було багато захоплень, він любив мандрувати. Сам склав велосипед і пропагував як надійний засіб пересування, щоб повітря було чистим.

33. **САЄНКО Андрій**, 41 рік, м. Фастів. Загинув на Майдані 20 лютого від кулі снайпера.

34. **ЦЕПУН Андрій**, 35 років, м. Київ. Його побили до смерті невідомі в ніч на 21 лютого, коли він сам повертався додому. Тіло Андрія знайшли в іншому районі міста – аж на Куренівці. В Андрія залишилися дружина та 8-річний син.

35. **ЦАРЬОК Олександр**, 52 роки, м. Васильків. Загинув 20 лютого від снайперської кулі в шию. Йшов у першій шерензі разом із активістами Майдану, відтісняючи «Беркут» від барикад. Він у перших рядах по кілька днів блокував спецпризначенців спецпідрозділу «Тигр» у військовій частині Василькова, щоб вони не вирушили на Київ.

36. **ЧАПЛІНСЬКИЙ Володимир**, 44 роки, м. Обухів. Коли повстав Майдан, періодично туди приїздив. У прямому ефірі попередили, що за півгодини буде «зачистка». Дружина зателефонувала й попросила чоловіка відійти хоча б ближче до сцени, в безпечне місце, але у відповідь почула: «Свето, тут мало людей. Якщо піду, то хто тут стоятиме?». Вона дуже любила свого чоловіка – надійного сім'янина і годувальника. У сім'ї двоє дітей.

37. **ШАПОВАЛ Сергій**, 45 років, м. Київ. 18 лютого його знайшли мертвим у Будинку офіцерів. Активіст Самооборони Майдану. В нього залишилася старенька мати.

38. **ШВЕЦЬ Віктор**, 57 років, с. Гатне Києво-Святошинського району. Загинув 19 лютого від снайперських куль, що влучили у груди та шию. Військовослужбовець у відставці, старший мічман. Прийшов на Майдан 18 лютого, коли почув про його «зачистку»: «Не можу дивитись, як дітей убивають». Він був годувальником у сім'ї. Без його захисту залишилися дружина, теща, дочка та онучка. Всі вони живуть на мізерні пенсії.

Львів та Львівська область

39. **БЛЮК Іван** (або Тур – за прізвищем дружини), 40 років, м. Городок. Приватний підприємець. Загинув 20 лютого на Інститутській від кулі снайпера. «Він справжній український господар, мав свій бізнес, любив допомагати людям. Три роки, як збудував свою хату. Видав старшу доньку заміж, залишилося ще двоє молодшеньких – син і донька. На Майдан їздив постійно. Після того, як 18 лютого почали активно стріляти по людях, він поїхав до Києва, що вже був заблокований. «Тату, може не поїдеш? Я чув, там снайпери стріляють», – просив дев'ятирічний син. Але батько відповів: «Синку, я їду, а повернуся героєм. І з перемогою».

40. **БОЙКІВ Володимир**, 58 років, м. Львів. 18 лютого зник, кілька днів його розшукувала родина, 24 лютого помер у київській лікарні. Працював будівельником, був керівником будівельної фірми. «Наталко, я тут біля водометів, біля вулиці Грушевського, я тут повинен бути», – це останні його слова до дружини.

41. **ВАЙДА Богдан**, 58 років, с. Летня Дрогобицького району. Загинув 20 лютого від кулі снайпера. На Майдан поїхав 19 лютого. Вже зранку наступного дня зателефонував сестрі: «Люба, тут справжня війна! Стріляють...», – після цього розмова обірвалася.

42. **ВАРЕНИЦЯ Роман**, 35 років, с. Старий Яр Яворівського району. 20 лютого застрелений снайпером на вул. Інститутській. Мав дружину та двоє дітей. Учителі пригадують, що в Романа з дитинства було загострене почуття справедливості.

43. **ВЕРБИЦЬКИЙ Юрій**, 50 років, м. Львів. Одна з перших жертв революції. Закатований невідомими в лісі біля Бориспільської траси. Сейсмолог, працював у науковому інституті, альпініст. Товариші Вербицького з клубу «Екстрем» мають намір назвати одну з вершин Кавказу його іменем.

44. **ДИГДАЛОВИЧ Андрій**, 41 рік, с. Сокільники Пустомитівського району. Загинув 20 лютого. Будівельник. Провів на Майдані всі три місяці, мав травму ока. Вранці останнього дня зателефонував родичеві, якому схвильовано переказував: приїхало багато молодих хлопців на підмогу, але вони геть молоді й недосвідчені. Якщо почнеться щось, їх перестріляють. Саме витягуючи з лінії фронту пораненого снайпером, Андрій отримав кулю, яка пробила наскрізь бронезилет.

45. **ЖАЛОВАГА Анатолій**, 34 роки, м. Дубляни. 19 лютого куля снайпера майже повністю розстрошила йому череп, чоловіка ховали з накритою головою. Мав вищу освіту, був кандидатом у майстри спорту. Після травми залишив спорт і став будівельником. Їздив на заробітки в Бельгію, Португалію. На Майдані був від самого початку.

46. **ЖЕРЕБНИЙ Володимир**, 28 років, м. Рудки. Загинув 20 лютого на вулиці Інститутській. Снайпер поцілів юнакові в голову та сонну артерію на шії. Володимир працював у Вишнянському коледжі Львівського НАУ. Був на Майдані більш як місяць.

47. **ШИЛІНГ Йосип**, 61 рік, м. Дрогобич. Загинув 20 лютого біля Жовтневого палацу від пострілу в голову. За професією будівельник. Останніми

роками часто їздив на заробітки. Хотів жити у вільній заможній країні, щоб онуки не шукали щастя по закордонах. Був дуже веселим чоловіком, понад усе любив співати українських пісень.

48. **ІЛЬКІВ Богдан**, 51 рік, смт Щирець Пустомитівського району. Загинув 22 лютого від кульового поранення в живіт. Лікарі два дні намагалися врятувати йому життя, але не вдалося. В Богдана залишилося двоє доньок.

49. **КОРЧАК Андрій**, 49 років, м. Стрий. Загинув 18 лютого під час сутичок на вулиці Інститутській. «Беркутівці» проломили йому голову. На Майдані ще з листопада. Завжди був на передовій. Робив усе: і воював, і дрова рубав. Неодружений. Напередодні загибелі телефонував до брата й казав, що має погане передчуття.

50. **КОЦЮБА Віталій**, 31 рік, м. Львів. Уродженець села Вороблячин Яворівського району, там його і поховали. Загинув 20 лютого від вогнепального поранення. Мав дружину та двох дітей. За словами очевидців, активісти, ризикуючи власним життям, під обстрілом повернулися за Віталієм, але вже живим його витягнути з того пекла не вдалося.

51. **ПАНЬКІВ Микола–Олег**, 39 років, с. Холодновідка Пустомитівського району. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Батько двох неповнолітніх дітей. Востаннє поїхав до Києва ввечері 18 лютого. Мати Героя каже, що він загинув, коли витягав поранених та вбитих із передової: «Я його просила: «Сину, не їдь!». Він відповів: «Я не поїду, другий не поїде, а в цій державі жити моїм дітям»».

52. **СЕНИК Роман**, 45 років, с. Наконечне Друге Яворівського району. Працював оператором на заправці. Помер 25 січня в київській лікарні від поранення в плече бронебійною кулею спеціального призначення. Переніс кілька операцій, втратив багато крові, йому довелося навіть ампутувати руку, але він не вижив. У восьмирічному віці Роман врятував маленьку дівчинку, яка тонула в озері. Служив у миротворчому контингенті ООН у Югославії. На Майдані його називали «Турківським прапороносцем». Він не мав ані каски, ані бронежилета.

53. **СОЛЬЧАНИК Богдан**, 29 років, уродженець м. Старий Самбір. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Викладач Українського католицького університету, історик, громадський діяч. Восени планував одружитися. Разом зі своїми студентами був у Києві, коли 30 листопада «Беркут» побив людей. Його вбили, коли втретє приїхав на Майдан. Товариші просили не їхати, «адже на Майдані вбивають». А він відповів: «То не найгірша смерть».

54. **ТОЧИН Роман**, 44 роки, м. Ходорів. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Батько двох дітей, сотник оборони Майдану. У Ходорові його знали як доброго майстра: зводив будинки, ремонтував квартири. Особливо дбав про якість своєї роботи. Мав авторитет серед людей.

55. **УШНЕВИЧ Олег**, 31 рік, м. Дрогобич. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Закінчив Львівську політехніку. Будівельник. Останніми роками працював у Португалії, приїхав на різдвяні свята, почув про Майдан і прийшов. Тут познайомився з дівчиною, якій написав вірша – освідчення в коханні. В останню ніч читав свої вірші про Україну.

Рівне та Рівненська область

56. **ГОРОДНЮК Іван**, 29 років, м. Березне. 18 лютого під час штурму Майдану його облили водою з водомета й побили. Захворів і 19 лютого приїхав додому лікуватися, але серце не витримало й він помер. Був керівником гуртка сучасних танців. У соцмережах залишив чудові фотографії про свої захопливі мандрівки Україною.

57. **ОПАНАСЮК Валерій**, 42 роки, м. Рівне. Загинув 20 лютого від снайперської кулі. Залишив дружину при надії, а чотирьох дітей – сиротами.

58. **ХРАПАЧЕНКО Олександр**, 27 років, м. Рівне. Загинув 20 лютого на останній барикаді на вулиці Інститутській від пострілу снайпера. Театральний режисер.

Полтавська область

59. **СЕРДЮК Ігор**, 40 років, м. Кременчук. Загинув 18 лютого внаслідок кульового поранення. Підприємець. Будував барикаду, на нього та інших активістів напали тітушки та «беркутівці». Під час сутички хтось вистрелив Ігорю в обличчя, й він загинув на місці. В нього залишилися дружина та донька.

60. **ЧЕРНЕНКО Андрій**, 35 років, с. Слободо-Петрівка Гребінківського району. 18 лютого дістав кульове поранення, наступного дня помер у київській лікарні. Працював на столичному СТО. Залишилися дружина та восьмимісячна донька.

Суми та Сумська область

61. **БРАТУШКО Олексій**, 35 років, м. Суми. Завжди був привітний і усміхнений. Розмовляв російською, та вважав себе щирим українцем, так про себе й казав. Залишилися батьки, дружина, двоє малолітніх дітей. За два тижні перед трагедією в нього народився син.

Тернопільська область

62. **ВОЙТОВИЧ Назар**, 17 років, с. Травневе Збарзького району. Загинув 20 лютого від кулі снайпера. Студент третьокурсник кооперативного коледжу (факультет дизайну) в Тернополі. Був єдиним сином у батьків. Змалку зростав позитивним, умів дружити, не зраджував своїм словам та вчинкам. Захоплювався історією, особливо козацької доби. За розповіддю викладача живопису і рисунка, на його малюнках неодмінно була українська символіка – калина, тризуб, козаки. Хлопець ніколи не пропускав занять без поважних причин. А 20 лютого чомусь не відвідав заняття. Виявилося, що напередодні ввечері він зібрав речі для троюрідного брата і друзів на Майдані та поніс усе до автобуса й разом з усіма вирушив на Київ. На Майдані провів усього дві години.

63. **ГОЛОДНЮК Устим**, 19 років, м. Збараж. Студент. 20 лютого снайпер уцілів йому в голову. Перед загибеллю сказав батькові по телефону: «Не

хвилюйся, у мене є чарівна оонівська каска й зі мною нічого не станеться». По яскраво-блакитній касці, яку наскрізь прострілив снайпер, батько впізнав сина.

64. **КАПІНОС Олександр**, 29 років, с. Дунаїв Кременецького району. Помер 19 лютого в лікарні внаслідок зупинки серця. За однією з версій, у нього влучила граната, за іншою – правоохоронець вистрілив йому в голову гумовою кулею з помпової рушниці. У 2012 році він витримав 12 днів без їжі на знак протесту проти «мовного» закону. Був волонтером літніх таборів для дітей сиріт зі всієї України.

65. **КОСТЕНКО Ігор**, 22 роки, с. Зубрець Буцацького району. Студент географ Львівського національного університету, журналіст спортивного видання «Спортаналітик». Був активним редактором української «Вікіпедії». 20 лютого дві снайперські кулі обірвали його життя, одна влучила в голову, друга – у груди.

Харків та Харківська область

66. **КОТЛЯР Євген**, 33 роки, м. Харків. Загинув 20 лютого, коли потрапив під обстріл біля виходу зі станції метро «Хрещатик». Чоловік працював промисловим альпіністом і найбільше запам'ятався в рідному місті як громадський активіст, котрий виступав проти вирубування парку – одного з «проектів» Кернеса.

Хмельницький та Хмельницька область

67. **БОНДАРЧУК Сергій**, 52 роки, м. Старокостянтинів. Загинув 20 лютого від кулі снайпера. Учитель фізики в гімназії, заслужений учитель України. Був моральним авторитетом і для колег, і для учнів. Вони ще за його життя присвячували йому вірші. Життя цього вчителя – приклад для наслідування, вважають земляки.

68. **ДЗЯВУЛЬСЬКИЙ Микола**, 56 років, м. Шепетівка. Застрелений 20 лютого снайпером на Інститутській. Учитель географії та біології. Брав активну участь у громадсько-політичному житті міста, останній час був помічником народного депутата.

69. **КОРНЄЄВ Анатолій**, 53 роки, с. Гаврилівці Кам'янець-Подільського району. Помер 20 лютого від снайперського пострілу в серце. Військовий, сільський голова села Руда, працюючий хлібороб. Про Майдан казав: «Як можна ховатися, коли там убивають дітей?!».

70. **ПАГОР Дмитро**, 21 рік, м. Хмельницький. Загинув увечері 19 лютого в Хмельницькому біля будівлі СБУ, звідки було відкрито стрілянину. Поранений у голову, невдовзі помер у лікарні. «У морзі нам сказали, що в нього кульове поранення, нібито стріляли з автомата Калашникова, але кулі не показали. Дмитро закривав собою дівчину, коли лунали постріли», – розповів дядько загиблого. Працював на автомобільній мийці.

71. **СЕМИСЮК Микола**, 28 років, м. Хмельницький. Помер 20 лютого від кульового поранення в голову.

72. **ШЕРЕМЕТ Людмила**, 72 роки, м. Хмельницький. Жінка, стоячи під час штурму на колінах перед обласним управлінням СБУ в Хмельницькому та благаючи не стріляти, дістала не сумісне з життям вогнепальне поранення. Три дні боролася зі смертю, проте 22 лютого її серце зупинилося.

Черкаси та Черкаська область

73. **ГОРОШИШИН Максим**, 25 років, с. Грушківка Кам'янського району. Його тіло знайшли 20 лютого поблизу урядового кварталу. Активіст отруївся газом. Концентрація отрути в легенях була така велика, що лікарі нічого вдіяти не змогли. За ним тужать семеро братів і сестер.

74. **ПАРАЩУК Юрій**, 48 років, м. Тальне. Загинув 20 лютого від снайперських куль на вулиці Інститутській. Столяр. В Юрія залишилися син та дві прийомні доньки. Рятував людей, не маючи жодних захисних засобів, навіть шолома.

75. **ПАСХАЛІН Юрій**, 30 років, м. Черкаси. Загинув 20 лютого від снайперських куль, діставши три вогнепальні поранення в спину і пневматичне поранення. Мешкав у Києві, працював комірником на приватному підприємстві. Серйозно займався штангою. Залишилися дружина та семирічний син.

76. **СМОЛЯНСЬКИЙ Віталій**, 29 років, с. Фурманка Уманського району. Загинув 20 лютого. Батько двох маленьких дітей. Жив і працював у Києві. Казав, що, стоячи на передовій, бореться за майбутнє своїх синів.

77. **ЧЕРНЕЦЬ Віктор**, 36 років, с. Подібна Маньківського району. 19 лютого його збив джип супроводу тітушок на Умансько-Маньківському блокпості. Цей блокпост був найпотужніший. Тут згорів бус тітушок, було захоплено ще 2 автобуси. Батько двох дітей.

Чернівці та Чернівецька область

78. **ЩЕРБАНЮК Олександр**, 41 рік, м. Чернівці. Загинув 20 лютого від кулі снайпера. Приватний підприємець, займався будівництвом. На Майдані був із перервами, але від самого початку й казав, що «справжній мужчина повинен бути там, де потрібні зараз люди, на передовій». Батько двох дітей.

Чернігівська область

79. **ПРОХОРСЬКИЙ Василь**, 33 роки, смт Дмитрівка Бахмацького району. Мешкав у Києві, орендував квартиру. Зник 18 лютого на Майдані. Відтоді не виходив на зв'язок. Спочатку друзі знайшли його куртку і телефон, а 22 лютого вже пішли на розпізнання тіла. Він був весь синій, у нього були вибиті зуби. Ходив на Майдан після роботи, підносив продукти, допомагав активістам. Не мав жодного захисту – ані шолома, ані щита. У соцмережі написав: «Рабів до Раю не пускають».

Білорусь

80. **ЖИЗНЕВСЬКИЙ Михайло**, 25 років, м. Київ. Громадянин Білорусі. Одна з перших жертв Майдану. Загинув 22 січня під час штурму на вулиці Грушевського, не доживши 4 днів до своїх 26-ти. Дістав наскрізне поранення в серце мисливською кулею. Панахида за загиблим відбулася в Михайлівському Золотоверхому соборі в Києві 26 січня, в день народження Михайла.

Вірменія

81. **НИГОЯН Сергій**, 20 років, проживав у селі в Дніпропетровській області. Перша жертва Майдану. Загинув у боях на Грушевського. У кишені куртки носив аркуш паперу зі словами молитви «Отче наш» вірменською. Хотів оформити його в рамку і прикріпити там, де чергував. Не встиг.. Читав вірші Шевченка: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!».

Грузія

82. **АРУТЮНЯН Георгій**, 53 роки, м. Рівне. Громадянин Грузії. Убитий 20 лютого на барикаді. Сиротою залишилася дворічна донька. Півроку, як померла дружина, коли Георгій був на заробітках за кордоном. Сім'я жила дуже бідно. Планував виїхати на Батьківщину до родини, в місто Батумі, де народився.

83. **КІШАНІ Давид**, 34 роки. Громадянин Грузії. Його тіло з двома кульовими пораненнями знайшли поряд із барикадою в ніч на 21 лютого. Помер у «швидкій». З перших днів Євромайдану був на площі, навіть покинув для цього роботу. Був одним із активістів так званої грузинської сотні. Тисячі людей прийшли на похорон Давида у Тбілісі. В нього сиротою залишився син.

84. **ХУРЦІЯ Зураб**, 53 роки, м. Кіровоград. Уродженець і громадянин Грузії. Не був активістом Майдану, помер від серцевого нападу 18 лютого біля станції метро «Хрещатик».

Майже без відомостей

85. **МАШКОВ Максим**. Помер 22 лютого в реанімації 17-ї столичної лікарні.

86. **ПОЗИНИЧ Дмитро**.

87. **ТАРЦУК Микола**, 39 років. Помер унаслідок кульового поранення в шию.

Пам'яті героїв Майдану

Не плач, моя мамо

Не плач, моя мамо, не плач, моя рідна,
Хоч в хату я вже не зайду.
Я з неба до тебе всім серцем прилину
І витру гіркую сльозу.
Я знаю, миленька, ти плачеш за мною,
Я знаю, що в серці пече.
Голубко, не плач, бо з твоєю сльозою
До мене життя не прийде.
Бо куля у скроні – пекуча-пекуча,
Одна ще у серці болить.
Ще бачу Україну – квітуча-квітуча,
Вдихну ще повітря на мить.
Вдихну ще повітря і сотню побачу.
Ви, хлопці, не плачте, пусте...
Ви вибачте, очі уже закриваю,
Вже небо вгорі мене жде.
З усюди лунає – «Герой не вмирає!»
Домівка чекає мене,
Мене моя сотня у землю спускає,
На землю матуся паде...
Не плачте, рідненькі, до Бога я лину,
Вже сотня Небесна там жде.
Вона Україну в лихую годину
Аж з самих небес збереже!

Марія Барабаш

Ангели в Небо летіли

Ти бачив як Ангели в Небо летіли?
Так-так, саме в Небо, а не навпаки...
Від пострілів влади отак відлітали
До Бога назавжди українські сини.
Їх кров залишилась не там на Майдані,
А на руках всіх провладних катів,
А сльози батьків потечуть ніби ріки
На всі покоління до «сьомих колін».
Сьогодні не в силі і сильні змовчати
Бо кожного серце від болю кричить
Коли на Майдані відспівують СОТНЮ
Що в вічність у славі до Бога летить.
Матусі гордіться своїми синами –
Бо душу і тіло зложили своє
За волю народу, що їх не забуде
Бо слава козацького роду живе!
Не плачте бабусі, що внуки завчасно
Піднялись до Бога раніше від вас,
Бо тільки Всевишньому знати дорогу
Й коли і для кого настав уже час.
Вони ж бо пішли у НЕБЕСНУЮ СОТНЮ
І так, з висоти, вберігатимуть нас,
Щоб вже не змогли вороги підступити
А для України настав слухний час.
Одна у них ненька, одна Україна,
Пробачте, для неї віддали життя
А Вам вона нині вклоняється щиро
За їх виховання й безсмертні серця!

Paprotnik

Мамо, не плач

Мамо, не плач,
Я повернусь весною.
Прийду на світанні в садок із росюю.
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач, так судилося, ненько.
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько.
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає.
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває.

Душа за тобою щемить.
Мамочко, вибач, за чорну хустину.
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я любив. І любив Україну.
Вона, як і ти, була в мене одна.

Оксана Максимішин-Корабель

Вже й крига зникала на сонці

Вже й крига зникала на сонці
І танув із снігу курган,
Із Жмеринки їхали хлопці,
Мої земляки, на Майдан.
На серці у мами тривога:
– Куди ж ти поїдеш, дитино?
– Матусе, я вірю у Бога
І в долю всієї України.
От-от перемога за нами
І будемо жити, як люди.
За це ж ми боролись віками,
За це ми боротися будем.
Рече Дніпр широкий, не радий,
Бо кров людська ріками лється,
Стоять який день барикади,
А снайпер безжально сміється.
Прибули вони не за гроші,
Їх кликала ненька-Україна.
Зайняли місця на сторожі,
А вороги дихали в спину.
Морози чи дощ – не зважають,
Бо всі вони – справжні герої!
Не лиш на словах захищають,
А справді готові до бою.
Не мала спокою дружина,
Молилася день і ніч мати
За нього: за батька і сина,
і за чоловіка, й за брата.
Роздався дзвінок неспокійно:
– Скоріше додому вертай.
– Ось-ось повернусь. Неодмінно...
На нас наступають! Бувай!..
Минає вже друга година...
А в слухавці сумно лунають
Лиш довгі гудки без упину...
Тривога і сум серце крають.

– Скажи щось, я прошу, благаю...
– Так... ви мати, чи може дружина?
Із болем в душі співчуваю...
Снайперська куля. У спину...
На мить все життя зупинилось.
Не прийде він більше до хати.
Те серце, що радісно билось,
Не буде любити й кохати.
Голубко, не плач, не журися...
Він справжній герой України!
Вкраїно моя! Подивися
На свого славетного сина!
Вже й зникла та крига на сонці,
Розтанули з снігу кургани,
Привезли у Жмеринку хлопців –
Славетних Героїв Майдану!
Вони повернуться з весною,
Із сонечком прийдуть до хати.
Країна, повита журбою,
Їх вічно буде пам'ятати!
За неї вони помирали,
За рідну, кохану руїну...
Красу її, чисту й безцінну,
І мову її солов'їну.
Щоб ми, наші діти й онуки
Життя у достатку прожили,
Не брав нас ніхто на поруки,
Щоб ми цим життям дорожили.
А ви, вороги-недолюди,
За це не подумали й разу!
Звичайні трудилися люди
На ті золоті унітази.
Мої земляки умирили,
А ви сидите у хоробах.
Злочинцям і канібалам
Не в Раду, а в пекло дорога.

Альона Кабалюк

Небесна Сотня – цвіт країни

Небесна Сотня – цвіт країни,
Тобі схиляємо уклін.
У наших серцях “Кача плине”,
А Вам в церквах лунає дзвін!
Ви дивитесь на нас з небес,

А ми сумуємо за Вами.
І згодом скажемо: “Христос Воскрес!”,
Та Вас не буде поруч з нами.
Не буде тих страждань і мук,
Що Вам судилося прийняти,
А буде сум і біль розлук,
І на порозі – сива мати.
Ви змусили здригнутись світ,
Змінили долю рідної країни.
Небесна Сотня – правди цвіт !
Героям Слава ! Слава Україні!

Юрій Мартинюк

Бог все бачив

Бог все бачив, усіх пізнав:
хто за волю, а хто за гроші
і хто кату служити хоче –
усіх бачив, усіх впізнав.
Бог дивився усі бої
і Він знає чиї то кулі
постріляли його синів,
його кращих синів, у груди.
Хто його катував дітей,
хто живцем спалив свого брата –
то убивці, то слуги ката,
Бог від них не відвів очей.
Він чекає всіх на Суді,
Він чекає від них молитви
за усі ті звірячі битви,
за усі ті криваві дні.
Він все бачив у тій пітьмі.
Нехай падають на коліна
за кров кожного його сина,
бо пізнають і Божий гнів.
А кого згубили бої,
душі їх молоді, хоробрі
Бог зібрав у Небесній Сотні,
Він до себе забрав синів.
Як за волю спинялись серця
покоління запам'ятають.
Так... Герої не вмирають,
і їх Славі не буде кінця.

Анастасія Дмитр

Я вирушаю, мила, у похід

Я вирушаю, мила, у похід,
Ніхто не знає, чим все обернеться...
Дай на прощання обніму дітей
І пригорну тебе до свого серця.
Уже сьогодні, певно, буде бій.
Для когось може стати він останнім,
Та ти, кохана, плакати не смій
У ці хвилини нашого прощання...
І не шукай мене в отім диму
Ти на екрані між облич героїв,
Я на екран, повір, не попаду,
Я буду там, у самім пеклі бою..
А якщо, раптом, упаду в бою,
А чи потраплю до катів за ґрати,
Знай, в моїм серці була тільки ти
І наші діти, й Україна мати...
Уже сьогодні, мабуть, буде бій...
Ще бої... жорстокі і запеклі....
Герої наші будуть у раю,
А ворогам ми зробимо тут пекло.
Та я вернусь! Як тільки ця весна
Нам принесе, нарешті, перемогу.
Тобі з порога радісно всміхнусь...
Дай обніму. Мені пора в дорогу...

Лідія Яр

Куди пішла без імені душа

Куди пішла без імені душа?
Чому не дочекалася, стокрила?
Невже не бачила? Тонка життя межа!
Як швидко ти її переступила!
Куди летиш, без імені душа?
Стривай, побудь, послухай як молюся...
Полегким вітром крил кудись руша,
Прощається і каже: "Не вернуса..."
Стривай, душа! На захід чи на схід?
Скажи, душа, звідкіль тебе чекати?
Мине життя, пройде ще сотня літ,
а я чекатиму, я буду повертатись!
Молитвами, устами до зірок,
з яких ти будеш вічно виглядати!
І гострим щемом в обрисах квіток,
Які тобі я буду покладати...

Прости, душа, за те, що не зберіг...
За те що, я не встиг тобі сказати:
«Стривай душа, осилимо поріг!
Давай разом! Разом перемагати!»
Приспів:

Коли пішла у свій смертельний бій,
не знала ти, що будеш не самотня.
Візьме тебе у свій хоробрий стрій
найкраща серед всіх Небесна Сотня

Злата-Зоряна Паламарчук

Пробач мене, моя кохана

Пробач мене, моя кохана,
За сльози на очах твоїх.
Пробач мене, що повернутись
Живим до тебе я не зміг.
Пробач мене за біль на серці,
Пробач, що ти тепер сама.
Так сталося, що все змінила
Ця найжорстокіша зима.
Не плач, кохана! Я з тобою,
Щоночі сон твій стережу,
А вдень – твій янгол-охоронець,
Тебе від лиха бережу.
Сини мої! І ви пробачте
За те, що я від вас пішов,
Пішов за правду поборотись,
Але, натомість, смерть знайшов...
Сини мої, моя надія!
Зростаєте гідними людьми!
Цінуюте дім, шануйте матір,
Тепер у неї ви одні!
Пробач мене, моя родино,
Як в чомусь був я не правий,
Для мене Ненька Україна
Була, неначе Дім Святий.

Володимир Чоботарь.

*Присвята загиблому товаришу Василю
Аксенину.*

